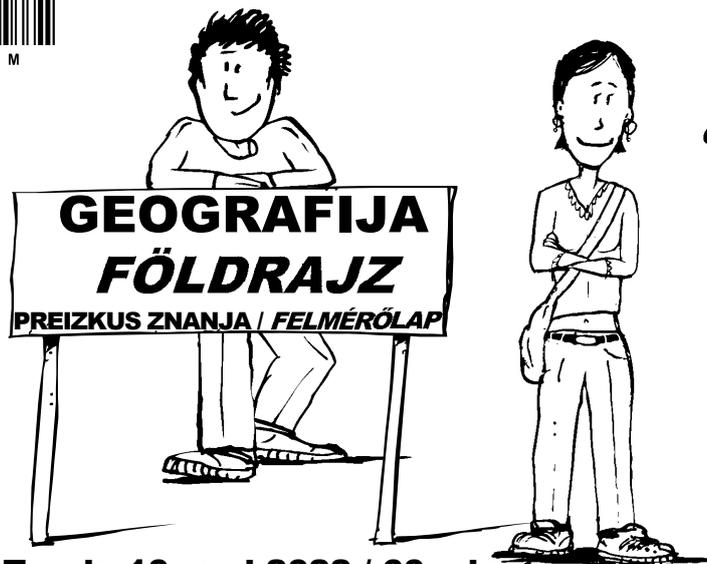




Šifra učenca :
A tanuló kódszáma:

Državni izpitni center



**9.
razred
osztály**

**Torek, 10. maj 2022 / 60 minút
2022. május 10., kedd / 60 perc**

*Dovoljeno gradivo in pripomočki: učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik, svinčnik, radirko, šilček, barvne svinčnike in ravnilo. Preizkusu je priložena barvna priloga.
Engedélyezett segédeszközök: a tanuló által hozott kék vagy fekete töltőtoll vagy golyóstoll, ceruza, radír, ceruzahegyező, színes ceruzák és vonalzó. A feladatlap egy színes mellékletet is tartalmaz.*

**NACIONÁLNO PREVERJANJE ZNANJA
ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS**

**v 9. razredu
a 9. osztályban**

Navodila učencu so na naslednji strani.
A tanulóknak szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

Preizkus ima 60 strani, od tega 3 prazne in barvno prilogo.
A felmérőlap terjedelme 60 oldal, ebből 3 üres és színes melléklet.

Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj! Ide ne írj!



N 2 2 1 5 0 1 3 1 M 0 3

Prazna stran

Üres oldal

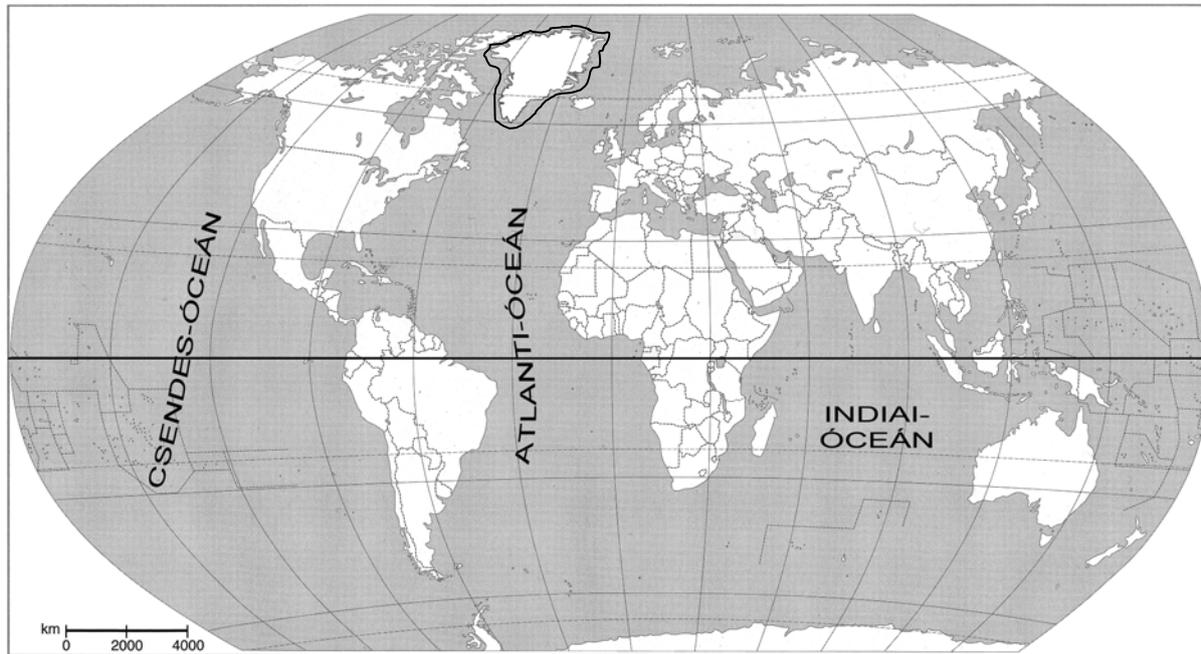
OBRNI LIST.
LAPOZZI!



A VILÁG

Földrészek és óceánok

1. A feladatot az 1. számú képen található térkép segítségével oldd meg!



1. sz. kép: Világtérkép

Karikázd be az IGEN szót, ha az állítás igaz, illetve a NEM szót, ha az hamis!

A térképen bekarikázott szárazföld az Antarktisz kontinens része. IGEN NEM

A déli féltekén a szárazföld hányada nagyobb a tenger hányadánál. IGEN NEM

A legkisebb földrészt az Indiai-óceán és a Csendes-óceán veszi körül. IGEN NEM

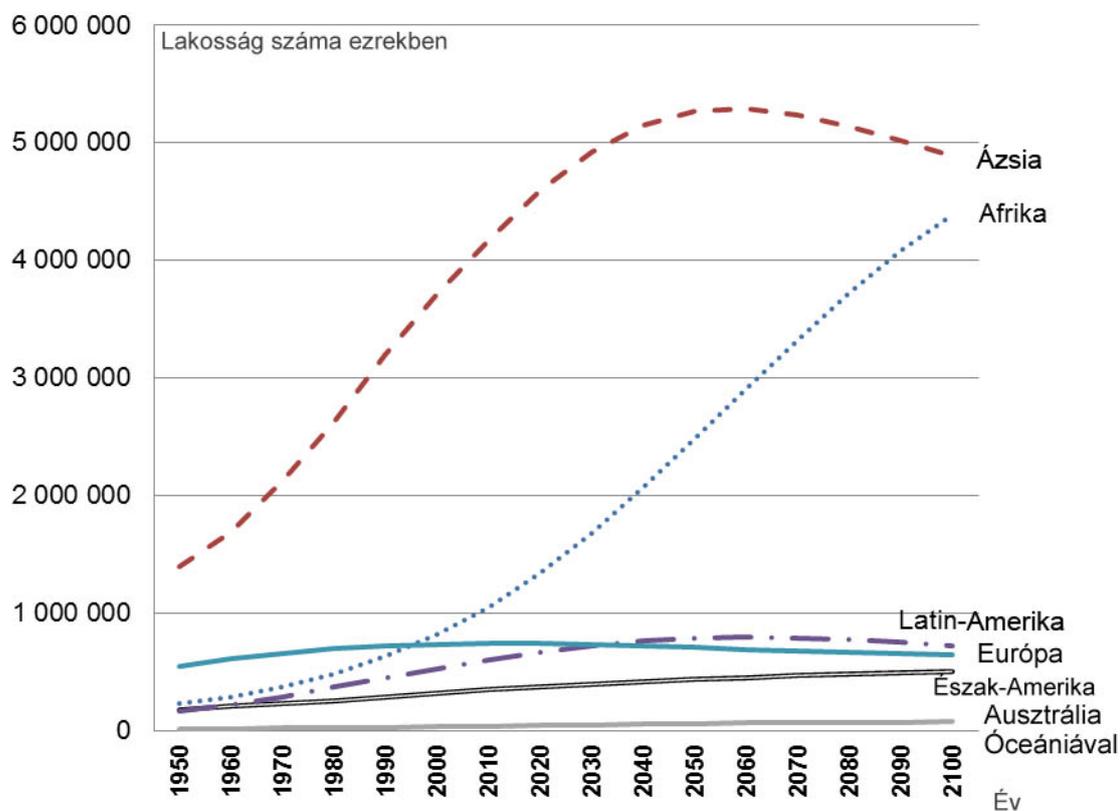
(3 pont)



N 2 2 1 5 0 1 3 1 M 0 7

Népességnövekedés

2. A feladatot a 2. számú képen található grafikon segítségével oldd meg!



2. sz. kép: Népességnövekedés kontinensek szerint

Melyik kontinensen lesz előreláthatólag a 21. század második felében legnagyobb a népességnövekedés?

(1 pont)



Észak-Amerika növényzete

3. A feladatot a színes melléklet 23., 24. és 25. számú képeinek a segítségével oldd meg!

A színes melléklet 23. sz. képén Észak-Amerika különböző növényzetének a térségei vannak megjelölve. Írd a színes melléklet 24. és 25. képéhez azoknak a térségeknek a számát, amelyekben a legelterjedtebb és legjellemzőbb az adott növényzet!

Pótold a hiányzó részeket a mondatokban!

A színes melléklet 24. sz. képén ábrázolt növényzet a/az _____ számmal jelölt térségben a legelterjedtebb.

A színes melléklet 25. sz. képén ábrázolt növényzet a/az _____ számmal jelölt térségben a legelterjedtebb.

(2 pont)

Észak-amerikai folyó

4. A feladatot a színes melléklet 23. számú képén található térkép és a 3. számú kép segítségével oldd meg!



3. sz. kép: Folyó Észak-Amerikában

A folyó a teljes hosszán különböző sajátosságokat mutat. Észak-Amerika melyik természeti egységére jellemző a 3. sz. képen ábrázolt folyás? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A Sziklás-hegység.
- B Halál-völgy.
- C Appalache-hegység.
- D Kanadai-ősföld.

(1 pont)



Dél-Afrika társadalmi jellemzői

5. A feladatot a szöveg segítségével oldd meg!

A 20. század 50-es éveiben a nacionalisták elkezdték megvalósítani a búrok „fehér Dél-Afrikáról” szóló elméletét: alaposan elkülönítették a fajokat, a színes bőrű lakosságot megfosztották politikai és szociális jogaitól, és szigorú rendőri rendszert vezettek be, hogy megakadályozzák az emberek lázadását. A lakosság urakra és szolgákra, fehér bőrűekre és színes bőrűekre oszlott, a két csoport között pedig tiltott volt a házasságkötés. A fajokat a közélet minden területén megkülönböztették, a színes bőrűeket rezervátumokba és városi gettókba zárták.

(Jaenecke, H., 1979: Beli gospodarji. Tristo let vojne in nasilja v Južni Afriki. Ljubljana, Založba Borec. 203–206. o. nyomán.)

Hogyan nevezzük a szövegben bemutatott faji megkülönböztetés politikáját, amely régen törvényes volt Dél-Afrikában?

(1 pont)

A faji megkülönböztetés **következményei Dél-Afrikában**

6. A feladatot az 5. feladat szövege és a színes melléklet 26. sz. képe segítségével oldd meg!

Magyarázd meg, miért kirívóan magas a bűnözés foka a zömében színes bőrűek lakta dél-afrikai városok szegény negyedeiben (gettókban)!

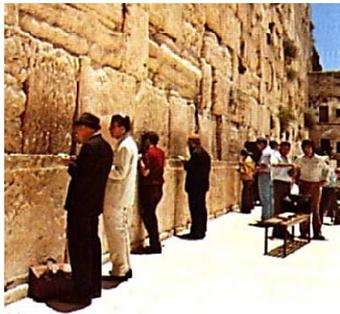
(1 pont)



N 2 2 1 5 0 1 3 1 M 1 3

Vallások

7. A feladatot a 4. és 5. számú képek segítségével oldd meg!



4. sz. kép: Siratófal (Jeruzsálem)



5. sz. kép: Szent Fekete Kő (Mekka)

Délnyugat-Ázsia melyik két jellemző vallásához köthető a 4. és 5. számú kép?

Pótold az állítások hiányzó részeit!

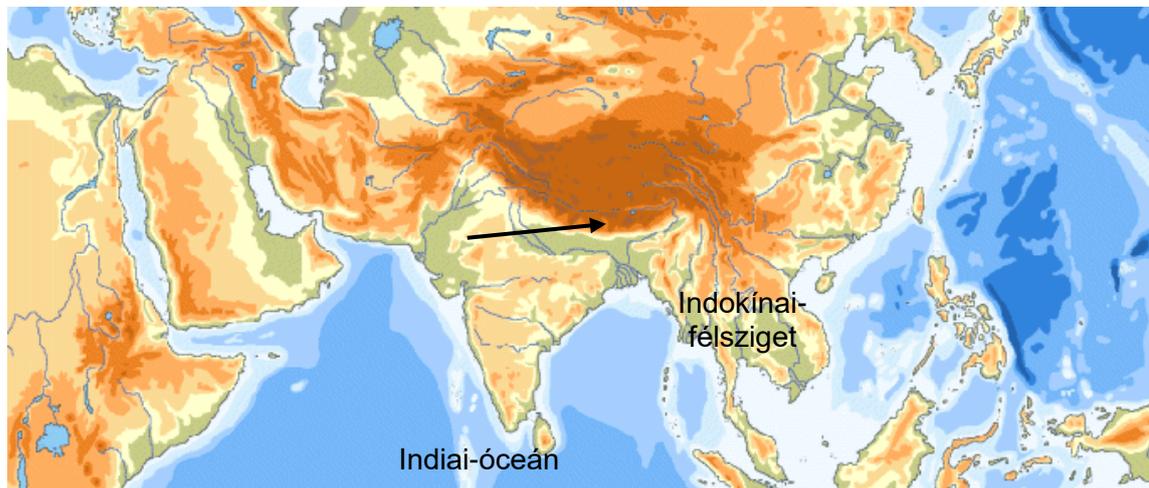
A 4. sz. kép a/az _____ valláshoz köthető.

A 5. sz. kép a/az _____ valláshoz köthető.

(2 pont)

Hegység Ázsiában

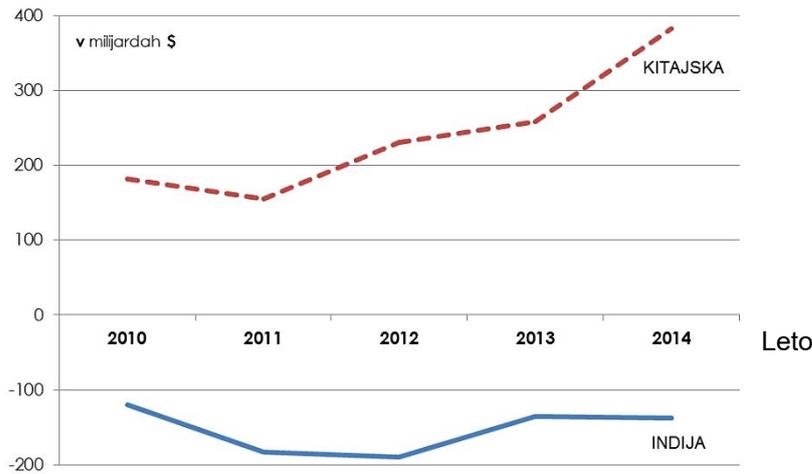
8. A feladatot a 6. számú képen található térkép segítségével oldd meg!



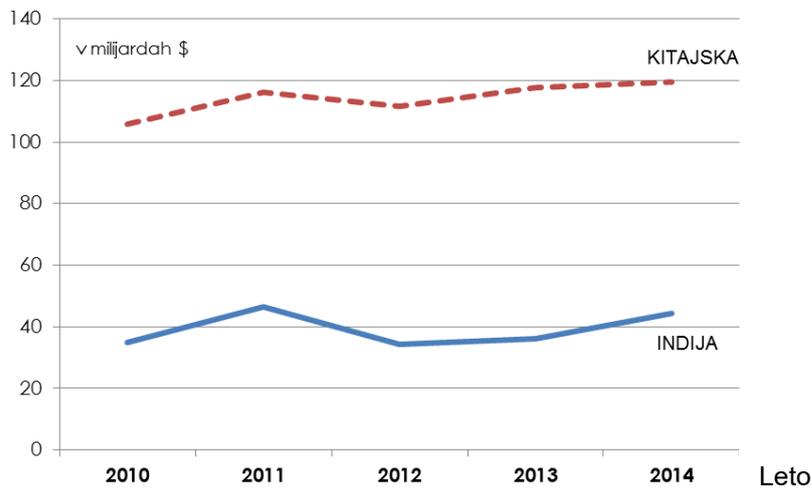
6. sz. kép: Ázsia térképe

Mi a térképen nyíllal jelölt hegység neve?

(1 pont)



Slika 7: Grafikon razlike med vrednostjo uvoza in izvoza



Slika 8: Grafikon vrednosti tujih naložb

9. c) Svetovna banka je napovedala, da bo Indija v letu 2013 z vrha najhitreje rastočih gospodarstev izrinila Kitajsko. Z uporabo grafikonov na slikah 7 in 8 pojasni, ali se je napoved Svetovne banke uresničila.

(1 točka)



Dél-Ázsia országainak gazdasági fejlettsége

9. A feladatot az 1. számú táblázat, valamint a 7. és 8. számú képen található grafikonok segítségével oldd meg!

ORSZÁGOK	AZ ORSZÁGOK NÉHÁNY FEJLETTSÉGI MUTATÓJA			
	A lakosság természetes növekedése (%-ban évente)	Mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya (%-ban)	Írástudatlan lakosság (%-ban)	Egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) (amerikai dollárban évente)
Banglades	2,4	67	62	230
India	1,9	66	48	310
Nepál	2,6	91	73	200
Srí Lanka	1,4	39	10	640

1. sz. táblázat: Dél-Ázsia országainak fejlettségi mutatói

(Forrás: Bahar, I., Košak, M., 1999: Geografija 7 za sedmi razred 9-letne osnovne šole. Ljubljana, Mladinska knjiga. 134. o.)

9. a) Indokold meg az 1. sz. táblázat egy kiválasztott mutatójának a felhasználásával, melyik dél-ázsiai ország volt a bemutatott adatok alapján a legfejlettebb!

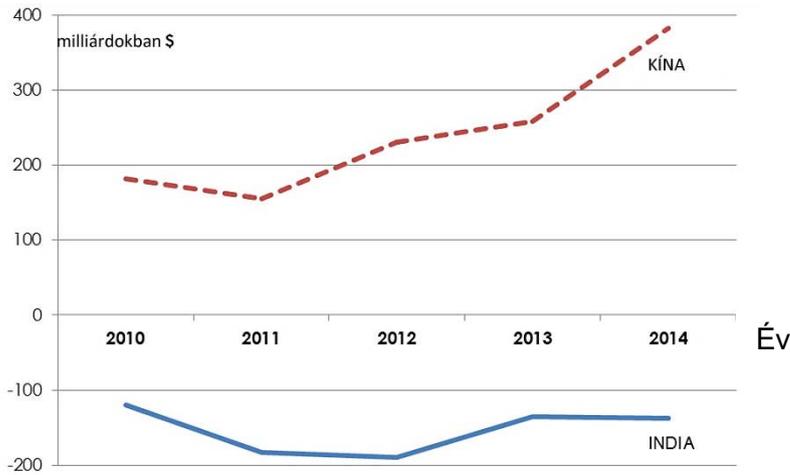
Ország neve: _____

Indoklás: _____

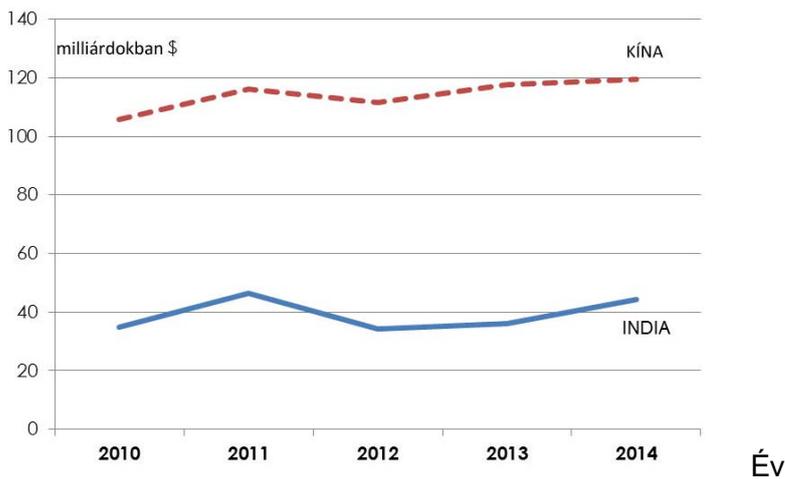
(1 pont)

9. b) Az 1. sz. táblázatból írd ki azt a mutatót, amely az országok gyors gazdasági fejlődése esetében a leginkább megnövekszik!

(1 pont)



7. sz. kép: Az import és export értéke közti különbség grafikonja



8. sz. kép: A külföldi befektetések értékének a grafikonja

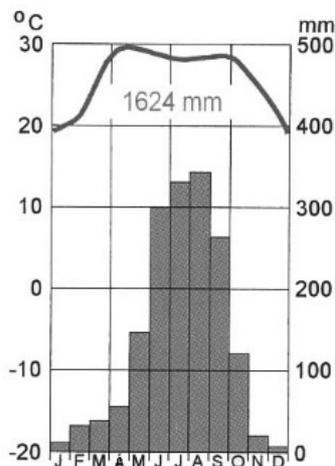
9. c) A Világbank azt jósolta, hogy India 2013-ban a leggyorsabban fejlődő gazdaságok csúcspontjára váltja Kínát. A 7. és 8. számú képek grafikonjai alapján magyarázd meg, megvalósult-e a Világbank előrejelzése!

(1 pont)



Dél-Ázsia monszun éghajlatának jellegzetességei

10. A feladatot a 9. számú képen található éghajlati diagram és a szöveg segítségével oldd meg!



Dél-Ázsia nagyobbik része a trópusi és szubtrópusi övezetben terül el, és a szezonális szelek nagyon erős befolyása alatt van. Az év egyik részében a szelek a hűvösebb szárazföld irányából a melegebb tenger felé fújnak, az év másik részében viszont a hűvösebb tenger felől a melegebb szárazföld felé, és csapadékot szállítanak.

9. sz. kép: Éghajlati diagram

Hasonlítsd össze az éghajlati jellemzők leírását az éghajlati diagrammal! Írj két indoklást arra vonatkozóan, hogy az éghajlati diagram a szövegben leírt monszun éghajlat jellemzőit ábrázolja!

1. sz. indoklás: _____

2. sz. indoklás: _____

(2 pont)



EURÓPA

Egy európai ország és annak földrajzi fekvése

11. Olvasd el a szöveget, és oldd meg a feladatot!

Az ország a Kárpát-medence központi részén terül el. Az Atlanti-óceántól és az Európát övező tengerektől igencsak távol helyezkedik el, és mivel nincs közvetlen hozzáférése hozzájuk, a szárazföldi országok közé soroljuk. Domborzatának nagyobb részét alacsony tengerszint feletti magasság jellemzi. Előnyös fekvése miatt a területén Európa különböző részeit összekötő útvonalak haladnak át.

(Átdolgozva: Hozjan, B., 2012: Természeti és társadalmi viszonyok: A 7. osztályos földrajztankönyv melléklete. Ljubljana, ZRSŠ. 6. o.)

11. a) Melyik országot mutatja be a szöveg?

(1 pont)

11. b) Európa melyik földrajzi egységéhez tartozik a bemutatott ország?

(1 pont)

Vulkán

12. A feladatot a színes melléklet 27. számú képe segítségével oldd meg!

Hogyan nevezzük a nyíllal jelölt vulkánnyílást?

(1 pont)



Egy észak-olaszországi földrengés következményei

13. Olvasd el a szöveget, nézd meg a 28. számú képet a színes mellékletben, és oldd meg a feladatot!

Halottak és sebesültek az észak-olaszországi földrengésben

VASÁRNAP, 2012. 5. 20., 19.38

Bologna – Vasárnap kora reggel erős földrengés rázta meg Észak-Olaszországot. A földrengésben legalább hét ember életét veszítette, több tízen pedig megsebesültek. A 6,0 magnitúdójú földrengés nagy anyagi károkat is okozott, főleg a történelmi objektumokon. A földrengést Szlovéniában is érezték. A rengés nagy károkat okozott a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban is.

(Forrás: http://www.siol.net/novice/cma_kronika/2012/05/mrtvi_in_ranjeni_v_potresu_v_severni_italiji.aspx.
Letöltve: 2012. 8. 6.)

13. a) Magyarázd meg, hogyan és miért rongálta meg a földrengés leginkább a régi történelmi objektumokat!

(1 pont)

13. b) A színes melléklet 28. számú képe alapján magyarázz meg egy olyan gazdasági kárt, amelyet a földrengés a mezőgazdaságban okozott!

(1 pont)

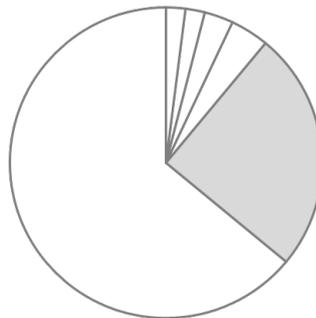


A Balkán-félsziget nemzetiségi összetétele

14. A Balkán-félsziget országában nagyon sokszínű a lakosság nemzetiségi összetétele.

14. a) A 10. sz. kép kördiagramjának kiszínezett része az Észak-Macedóniában élő nemzetek egyikének a részarányát ábrázolja a teljes lakosságban. A 2. sz. táblázatban leírt adatok alapján írd a diagram melletti vonalra annak a nemzetnek a nevét, amelynek részarányát a kiszínezett rész ábrázolja!

macedónok	64 %
albánok	25 %
törökök	4 %
romák	3 %
szerbek	2 %
mások	2 %



2. sz. táblázat: *Észak-Macedónia lakosságának nemzetiségi összetétele az utolsó népszámláláskor 2002-ben*

10. sz. kép: *Észak-Macedónia lakosságának nemzetiségi összetétele az utolsó népszámláláskor 2002-ben*

(Forrás: <http://www.stat.gov.mk/Publikacii/knigaXIII.pdf>. Letöltve: 2016. 2. 10.)

(1 pont)

14. b) Írd le a bonyolult nemzetiségi összetételnek egy negatív következményét az utóbbi évtizedekben a Balkán-félsziget országában!

(1 pont)

14. c) Írd le egy pozitív következményét annak, hogy több nemzet él együtt egy meglehetősen kis területen, mint amilyen a Balkán-félsziget!

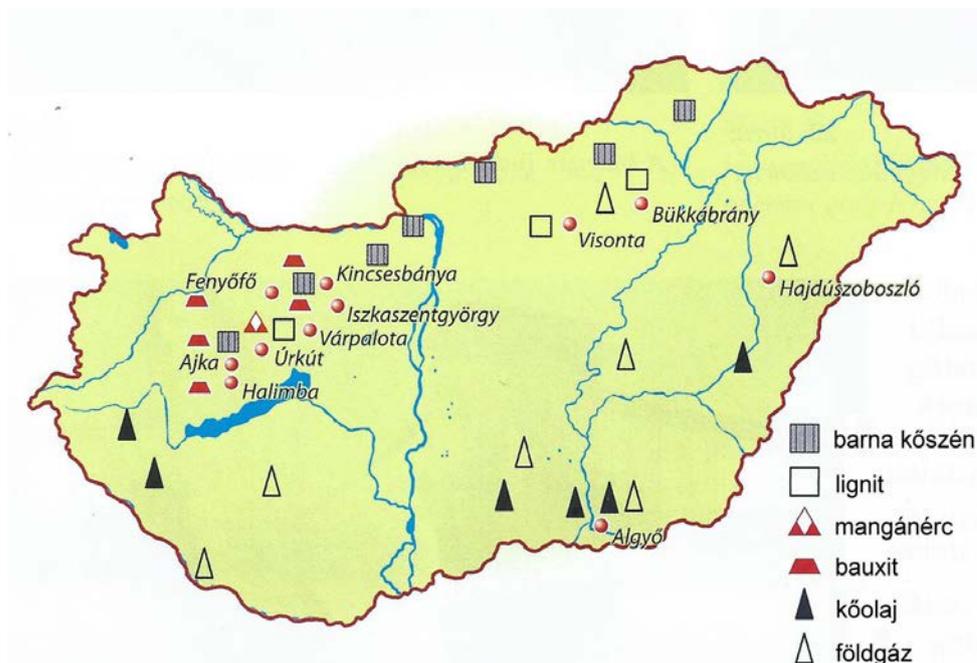
(1 pont)



N 2 2 1 5 0 1 3 1 M 2 9

Magyarország bányászata és energiaforrásai

16. A feladatot a 12. számú képen található térkép segítségével oldd meg!



12. sz. kép: Magyarország bányászata és energiaforrásai

Magyarországnak a bányászatiilag gazdag országoktól eltérően nincs sok bányakincse. A legtöbb érclelőhelyét és energiaforrását már kiaknázták, így csak kisebb lelőhelyek jellemzők. Karikázd be a helyes állítás betűjelét!

- A Magyarország legfontosabb energiaforrása a fekete kőszén.
- B A mangánérc és bauxit lelőhelyei a szlovén határ közelében vannak.
- C A legtöbb kőolaj- és földgázlelőhely az Alföldön található.
- D A lignitbányák a Balatontól délre vannak.

(1 pont)

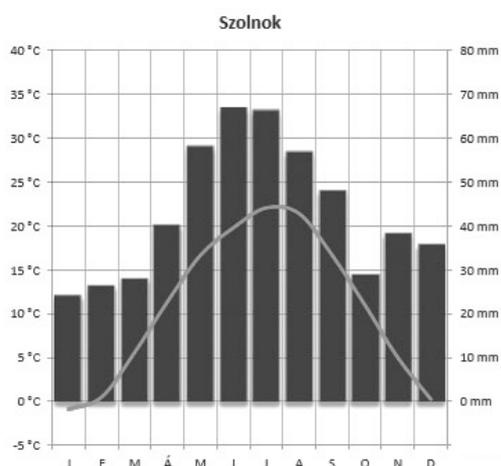


Magyarország mezőgazdasága

17. A feladatot a szöveg, a 13. számú kép, a 14. számú képen található éghajlati diagram és a színes melléklet 29. számú képén található térkép segítségével oldd meg!



13. sz. kép: Mezőgazdasági területek Magyarországon



14. sz. kép: Az alföldi Szolnok város éghajlati diagramja

A mezőgazdaság Magyarország fontos gazdasági tevékenysége, amely elsősorban a természetföldrajzi jellegzetességektől függ. A különféle mezőgazdasági terményeknek köszönhetően fejlett az élelmiszeripar, emellett az ország exportál is azokból.

Magyarázz meg két különböző természeti tényezőt, amelyeknek köszönhetően a mezőgazdaságnak Magyarországon fontosabb szerepe van, mint Norvégiában!

Az 1. számú tényező magyarázata: _____

Az 2. számú tényező magyarázata: _____

(2 pont)



Észak-Európa közlekedése

18. A feladatot a 15. számú képen található térkép és a színes melléklet 29. számú képen található térkép segítségével oldd meg!



15. sz. kép: Finnország vasúti hálózata

18. a) Melyik társadalomföldrajzi tényező befolyásának tudható be, hogy a vasúthálózat sűrűsége Finnország középső és déli területein nagyobb, mint északon?

(1 pont)

18. b) Melyik természetföldrajzi tényező nehezíti az infrastruktúra (közutak és vasút) kiépítését Finnország középső és déli részén?

(1 pont)

18. c) Finnországban a hajóközlekedés egy része az év melegebb felében a Botteni-öbölben folyik. Miért nehezebb ez a közlekedés az év hidegebb felében?

(1 pont)

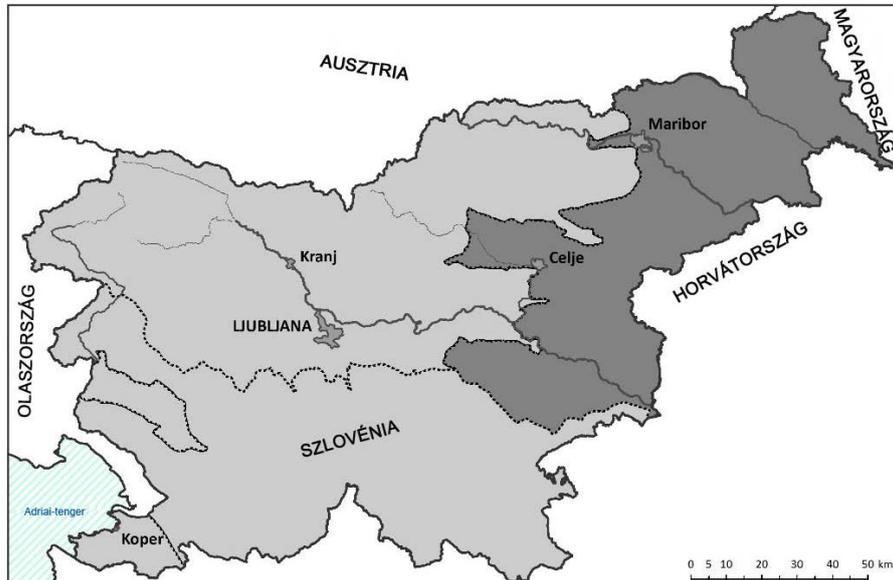


N 2 2 1 5 0 1 3 1 M 3 7

SZLOVÉNIA

Szlovénia a különböző európai természeti egységek érintkezésénél

20. A feladatot a 17. számú képen található térkép segítségével oldd meg!



17. sz. kép: Szlovénia térképe – természeti egységek érintkezésénél

Szlovénia Európa több természeti egysége érintkezésénél fekszik.
Nevezd meg Európa azon természeti egységét, amelyhez a térképen a legsötétebb
színnel jelölt tájak tartoznak!

(1 pont)

A Mura vízenergiái hasznosítása

21. A feladatot a színes melléklet 30. számú képének a segítségével oldd meg!

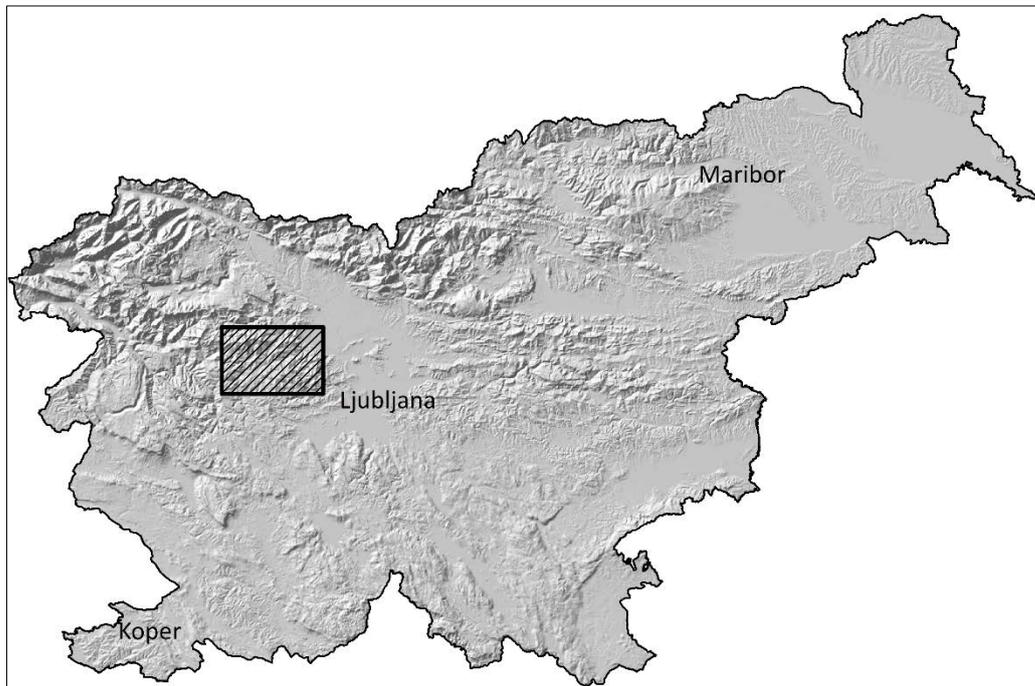
A Mura folyón a nagy vízenergetikai potenciál ellenére sincsenek vízerőművek. Ezek kiépítését főleg környezetvédelmi/ökológiai okok teszik kérdésessé.

Magyarázd meg, milyen negatív hatással lenne a környező tájra egy vízerőmű kiépítése a megjelölt hely előtt (kör)! A Mura folyásának irányát nyíl jelöli.

(1 pont)

Egy természetföldrajzi egység **jellegzetességei Szlovéniában**

22. A feladatot a 18. számú képen található térkép és a színes melléklet 31. számú képe segítségével oldd meg!



18. sz. kép: Szlovénia térképe a megjelölt térséggel

22. a) Szlovénia melyik természetföldrajzi egységéhez soroljuk a térképen téglalappal jelölt térséget, amelyet a színes melléklet 31. számú képe is ábrázol?

(1 pont)

22. b) Nevezd meg a térképen téglalappal jelölt, a színes melléklet 31. számú képén is ábrázolt térség uralkodó mezőgazdasági ágazatát!

(1 pont)



Szlovénia mai domborzatának kialakulása

23. Szlovénia mai felszínének a kialakulása a domborzat múltbéli alakulásának és változásának az eredménye. A bal oldali oszlopban két geológiai korszak neve, a jobb oldaliban pedig a földtörténeti múlt néhány legfontosabb történése olvasható. Kapcsold össze a két oszlopot úgy, hogy a geológiai korszak előtti vonalra írd az odailő geológiai történés betűjelét!

GEOLÓGIAI KORSZAKOK:

_____ harmadidőszak

_____ mezozoikum

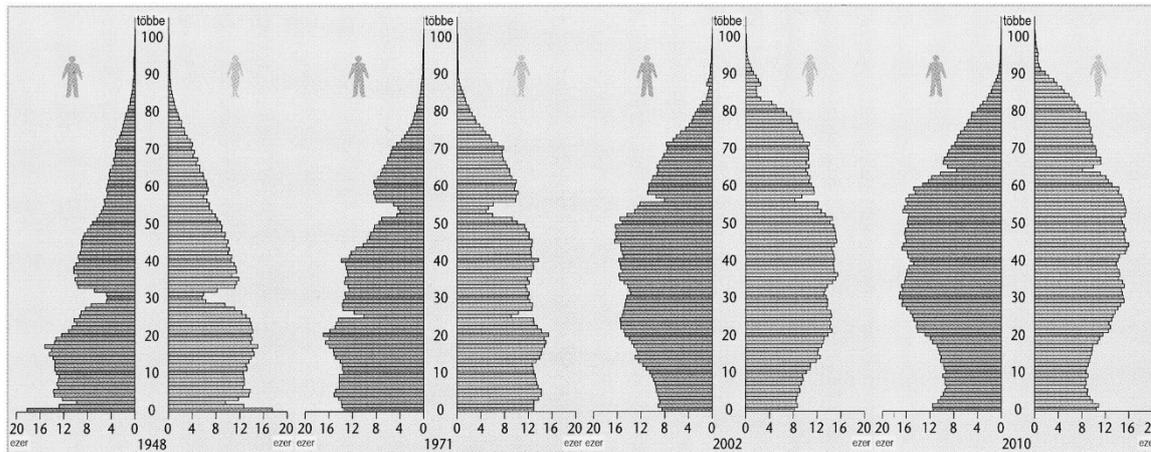
GEOLÓGIAI TÖRTÉNÉSEK:

- A Utolsó eljegesedés.
- B Az Alpok és a Dinári-hegység kialakulása.
- C A Pangea ősföld keletkezése.
- D A Föld szilárd kérgének a kialakulása.
- E Vastag mészkőrétegek lerakódása a Thétisz-tengerben.

(2 pont)

Szlovénia korfái

24. A feladatot a 19. számú képen található korfák segítségével oldd meg!



19. sz. kép: Szlovénia korfái az 1948., 1971., 2002. és 2010. években

Karikázd be az IGEN szót, ha az állítás igaz, illetve a NEM szót, ha az hamis!

Szlovénia lakosságának az élettartama 1948 és 2010 között meghosszabodott. IGEN NEM

A születésszám 1948-tól 2010-ig folyamatosan növekedett. IGEN NEM

(2 pont)

**Szlovének a szomszédos országokban**

25. A szomszédos országokban is élnek szlovének. Horvátországban főleg szétszórtan a nagyobb városokban, Olaszországban, Ausztriában és Magyarországon viszont a határ közelében élnek, és őshonos nemzetiségi kisebbségi státusszal rendelkeznek.

Pótold a mondatokban a hiányzó fogalmat! A következők közül válassz:

vendégmunkások, ingázók, határon túli szlovének, kivándoroltak

Az Olaszországban, Ausztriában és Magyarországon élő szlovének, akik nemzeti

kisebbségi státusszal rendelkeznek, _____ .

(1 pont)

Ipari létesítmény bezárása

26. Egy közepes nagyságú településen bezártak egy ipari létesítményt. Magyarázd meg a bezárás egy negatív társadalomföldrajzi következményét a település szempontjából!

(1 pont)



A Dinári-karszt tájainak jellegzetességei

27. A feladatot a színes melléklet 32. számú képe segítségével oldd meg!

27. a) Melyik karsztformát jelöli a 4-es és a 6-os szám? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A Időszakos tó.
- B Karsztbarlang.
- C Töbör.
- D Ördögszántások (hasadékkarrok).

(1 pont)

27. b) Magyarázd meg, miért volt – főleg a múltban – a vízellátás időnként hiányos a Dinári-karszt tájain!

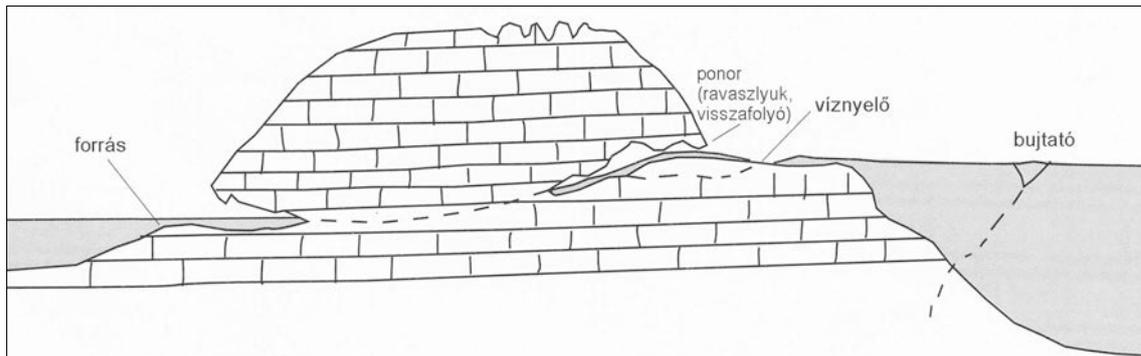
(1 pont)



A Dinári-karszt tájainak jellegzetességei

28. a) Hogy nevezzük a színes melléklet 33. sz. képén A betűvel jelölt karsztmezőt?

(1 pont)



20. sz. kép: Források és ponorok típusai

28. b) A 20. sz. kép és a színes melléklet 33. sz. képén található térkép segítségével magyarázd meg, melyik vízfolyásokat nevezzük búvópataknak!

(1 pont)



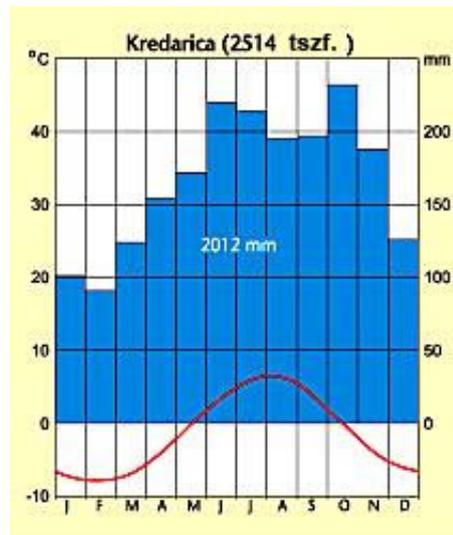
N 2 2 1 5 0 1 3 1 M 4 9

Népsűrűség a Júliai-Alpokban

29. A feladatot a színes melléklet 34. számú képe, a 21. számú kép és 22. számú képen található éghajlati diagram segítségével oldd meg!



21. sz. kép: Júliai-Alpok



22. sz. kép: Kredarica éghajlati diagramja

Magyarázd meg két különböző természeti tényező hatását a Júliai-Alpok népsűrűségére!

1. sz. tényező magyarázata: _____

2. sz. tényező magyarázata: _____

(2 pont)

Összpontszám: 50



N 2 2 1 5 0 1 3 1 M 5 1

Prazna stran
Üres oldal



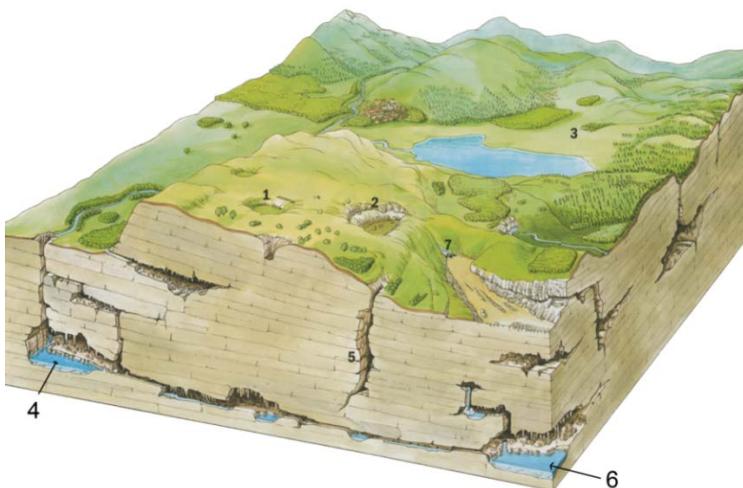
N 2 2 1 5 0 1 3 1 M 5 5



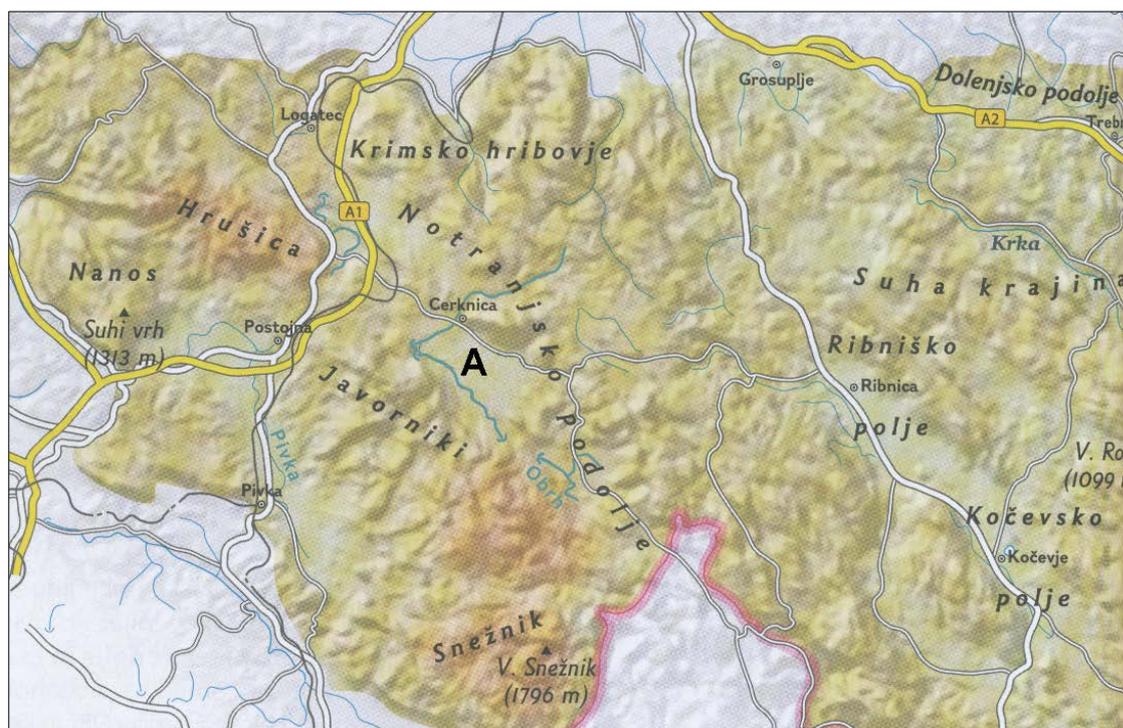
Slika 30: Kmetijsko-gozdna pokrajina ob mrtvicah reke Mure



Slika 31: Slovenska pokrajina



Slika 32: Površje Dinarskokraških pokrajin



Slika 33: Zemljevid Dinarskokraških pokrajin



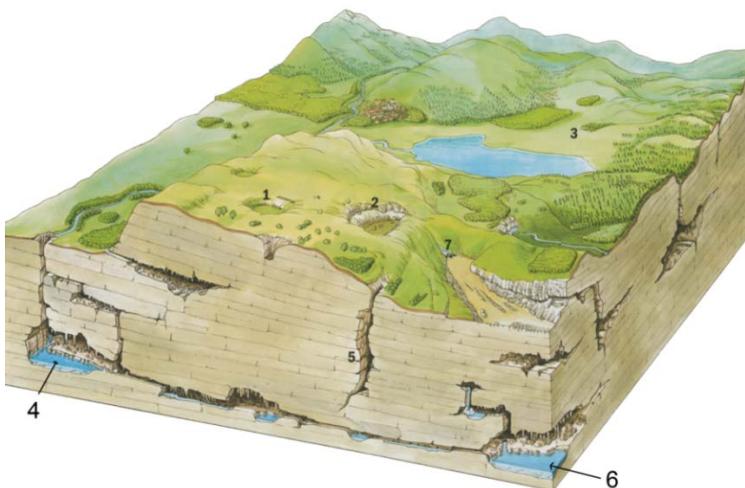
N 2 2 1 5 0 1 3 1 M 5 9



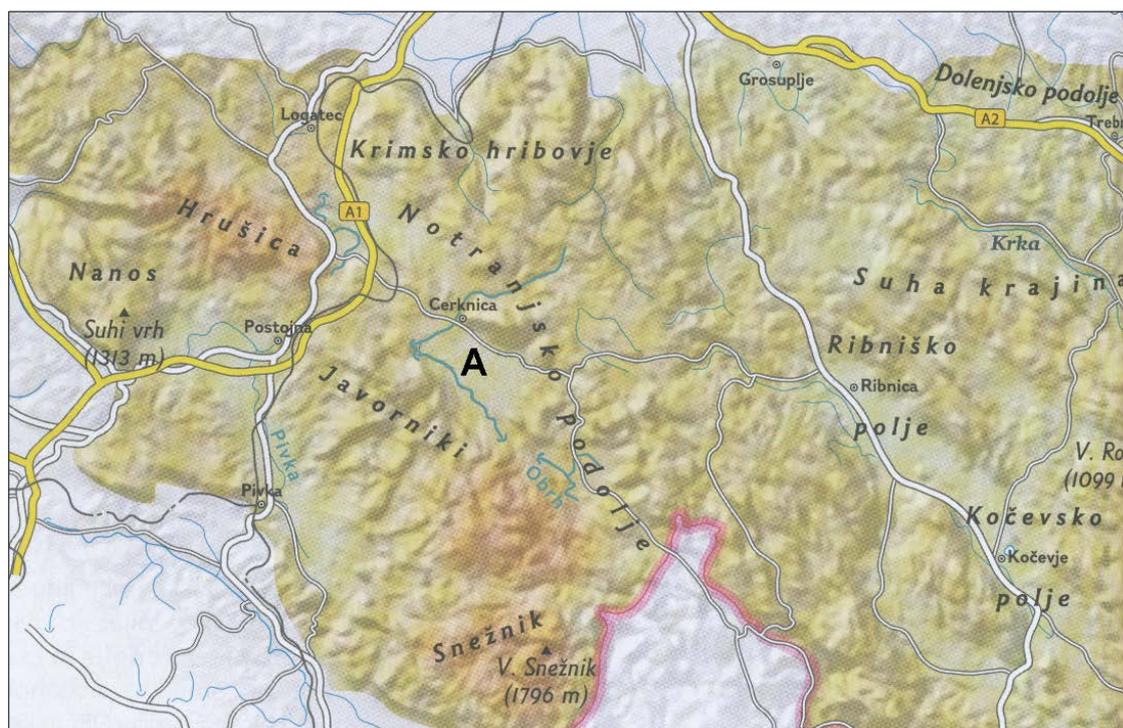
30. sz. kép: Mezőgazdasági és erdős vidék a Mura holtágai mellett



31. sz. kép: Szlovén táj



32. sz. kép: A Dinári-karszt tájainak domborzata



33. sz. kép: A Dinári-karszt tájainak térképe

